

Globální politika

- **Forma:** ústní zkouška
- **Doba trvání:** 20 minut příprava, 15 minut zkouška

Povolené pomůcky

Během přípravy a zkoušky mohou uchazeči používat:

- Prázdné papíry na poznámky a standardní psací potřeby
- Neanotovanou geopolitickou mapu světa / atlas
- Neanotovaný přehled klíčových pojmů obsahující 16 základních politických konceptů (Moc, Suverenita, Legitimita, Interdependence/Vzájemná závislost, Globální vládnutí, Lidská práva, Spravedlnost, Svoboda, Rovnost, Rozvoj, Globalizace, Nerovnost, Udržitelnost, Mír, Konflikt, Násilí).

Otázky k ústní maturitní zkoušce

Moc, suverenita a mezinárodní vztahy

1. Posudte, jak nárůst významu nestátních aktérů (nadnárodní korporace, nevládní organizace, nestátní ozbrojené skupiny) zpochybňuje tradiční státní suverenitu.
2. Porovnejte účinnost tvrdé moci (*hard power*) a měkké moci (*soft power*) při dosahování cílů národní zahraniční politiky s odkazem na současné případové studie.
3. Do jaké míry hospodářská a politická vzájemná závislost (*interdependence*) snižuje státní suverenitu v globalizovaném světě?
4. Analyzujte, jak koncept legitimacy ovlivňuje autoritu a rozhodování mezivládních organizací (např. Rady bezpečnosti OSN).
5. „Státní suverenita již není absolutní.“ Zhodnoťte toto tvrzení ve vztahu k mezinárodním humanitárním intervencím a konceptu Odpovědnost za ochranu (R2P).
6. Porovnejte realistické a liberalistické teoretické pohledy na to, jak je moc ve světě vytvářena, rozdělována a udržována.

7. Posudte roli regionálních organizací (např. EU, ASEAN, Africká unie) při vyvažování národních zájmů a kolektivního vládnutí.

Lidská práva

8. Diskutujte o napětí mezi univerzální platností lidských práv a principem kulturního relativismu.
9. Do jaké míry mezinárodní organizace občanské společnosti efektivně berou suverénní vlády k odpovědnosti za porušování lidských práv?
10. Zhodnoťte argument, že sociálně-ekonomická práva jsou pro skutečný lidský blahobyt stejně zásadní jako práva občanská a politická.
11. Prozkoumejte právní a politické překážky při vymáhání mezinárodního práva lidských práv prostřednictvím orgánů, jako je Mezinárodní trestní soud (ICC).
12. Analyzujte, jak rychlý technologický pokrok a digitální sledování ohrožují základní občanské svobody a právo na soukromí.
13. Posudte, jaký dopad měla globalizace na ochranu a uznání práv domorodých obyvatel a menšin.

Rozvoj

14. Zhodnoťte omezení měření rozvoje primárně pomocí ekonomických ukazatelů, jako je hrubý domácí produkt (HDP), ve srovnání se složenými ukazateli, jako je Index lidského rozvoje (HDI).
15. Do jaké míry ekonomická globalizace prohlubuje strukturální nerovnost mezi národy i uvnitř nich?
16. Analyzujte politické napětí mezi snahou o rychlý ekonomický růst a dosažením environmentální udržitelnosti.
17. Diskutujte o tom, jak systémová korupce a slabé státní instituce brání dlouhodobému politickému a ekonomickému rozvoji.
18. Porovnejte přístupy založené na zahraniční pomoci se strategiemi zaměřenými na obchod při podpoře udržitelného ekonomického pokroku v rozvojových regionech.
19. Prozkoumejte, jak genderová nerovnost působí jako strukturální překážka širšího společenského a ekonomického rozvoje.

Mír a konflikt

20. Rozlišujte mezi negativním a pozitivním mírem a zhodnoťte, jak strategie budování míru po skončení konfliktu usilují o dosažení toho druhého.

21. Analyzujte, jak strukturální a kulturní násilí přispívají ke vzniku přímého politického konfliktu.

22. Zhodnoťte účinnost a operativní výzvy mírových misí Organizace spojených národů ve vnitrostátních konfliktech.

23. Do jaké míry jsou nenásilná hnutí odporu úspěšnější než násilná povstání při prosazování politických reforem?

24. Diskutujte o hlavních příčinách moderních asymetrických konfliktů a o tom, proč mají standardní vojenské strategie problém je vyřešit.

25. Posuďte dopad mechanismů přechodné justice (např. komisí pravdy a usmíření) na dosažení dlouhodobého společenského míru.